

Rozkład materiału nauczania

Historia i teraźniejszość. Liceum ogólnokształcące i technikum. Zakres podstawowy

Propozycja rozkładu treści nauczania:

- **liceum ogólnokształcące:** klasa 1 – działy I, II, III, IV; klasa 2 – działy V, VI, VII
- **technikum:** klasa 1 – działy I, II, III, klasa 2 – działy IV, V; klasa 3 – działy VI, VII

Podręcznik, część 1

Dział I. Wprowadzenie

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
1	Człowiek i grupy społeczne	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia, dlaczego człowieka rozumie się w tradycji jako „istotę społeczną” (<i>animal sociale</i>), charakteryzuje odgrywane przez niego role społeczne oraz znaczenie życia społecznego dla jego rozwoju i spełnienia; 2) wyjaśnia, w jaki sposób rozwijana w nowożytności koncepcja „umowy społecznej” różni się od tradycyjnego pojmowania naturalności więzi społecznych; 3) przedstawia klasyczne określenie dobra wspólnego (<i>bonum commune</i>) i charakteryzuje jego obecność we współczesnych doktrynach politycznych; 4) wyróżnia podstawowe sposoby realizacji społecznego bytu człowieka: rodzinę, naród, państwo i związki państw; przedstawia specyfikę każdego z nich i ich komplementarność;

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		<p>6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe).</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>6) na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe rządów socjaldemokratycznych, chadeckich, konserwatywnych i liberalnych w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej i wartości.</p>
2	Obywatele	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>1) wyjaśnia, dlaczego człowieka rozumie się w tradycji jako „istotę społeczną” (<i>animal sociale</i>), charakteryzuje odgrywane przez niego role społeczne oraz znaczenie życia społecznego dla jego rozwoju i spełnienia;</p> <p>4) wyróżnia podstawowe sposoby realizacji społecznego bytu człowieka: rodzinę, naród, państwo i związki państw; przedstawia specyfikę każdego z nich i ich komplementarność;</p> <p>6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe);</p> <p>10) charakteryzuje państwo jako zorganizowane społeczeństwo (<i>res publica</i>) i wyjaśnia, jakie są podstawowe zadania państwa wobec jego obywateli oraz obowiązki obywateli względem ich państwa.</p>
3	Naród	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe);</p> <p>7) wyjaśnia proces tworzenia się narodu oraz różnorodność kontekstów znaczeniowych tego pojęcia; wyjaśnia, na czym polega patriotyzm oraz czym różni się od szowinizmu i kosmopolityzmu; wskazuje przykłady postaw patriotycznych we współczesnym świecie.</p>
4	Państwo	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>4) wyróżnia podstawowe sposoby realizacji społecznego bytu człowieka: rodzinę, naród, państwo i związki państw; przedstawia specyfikę każdego z nich i ich komplementarność;</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		<p>10) charakteryzuje państwo jako zorganizowane społeczeństwo (<i>res publica</i>) i wyjaśnia, jakie są podstawowe zadania państwa wobec jego obywateli oraz obowiązki obywateli względem ich państwa;</p> <p>11) wymienia i charakteryzuje podstawowe atrybuty państwa oraz wyjaśnia, na czym polega racja stanu;</p> <p>14) przedstawia zarówno klasyczną typologię ustrojów politycznych ze względu na stosunek do dobra wspólnego i na sposób rządu (monarchia, arystokracja, demokracja oraz tyrania, oligarchia i ochlokracja), jak i współczesne przeciwstawienie demokracji i totalitaryzmu;</p> <p>15) wyjaśnia, na czym polega demokracja – zarówno w wersji klasycznej (jako sposób wyznaczania rządzących), jak i w wersji liberalnej (jako polityczny wyraz „suwerenności ludu”).</p>
5	Powstanie II Rzeczypospolitej	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>10) charakteryzuje państwo jako zorganizowane społeczeństwo (<i>res publica</i>) i wyjaśnia, jakie są podstawowe zadania państwa wobec jego obywateli oraz obowiązki obywateli względem ich państwa;</p> <p>11) wymienia i charakteryzuje podstawowe atrybuty państwa oraz wyjaśnia, na czym polega racja stanu;</p> <p>22) przedstawia powody tworzenia się związków międzypaństwowych i charakteryzuje unie państw na przykładzie nowożytnych dziejów Europy, odróżnia je od naturalnego pokrewieństwa narodów należących do określonych wspólnot kulturowych (np. narody Europy łańskiejskiej).</p>
6	Od I do II wojny światowej	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>11) wymienia i charakteryzuje podstawowe atrybuty państwa oraz wyjaśnia, na czym polega racja stanu;</p> <p>14) przedstawia zarówno klasyczną typologię ustrojów politycznych ze względu na stosunek do dobra wspólnego i na sposób rządu (monarchia, arystokracja, demokracja oraz tyrania, oligarchia i ochlokracja), jak i współczesne przeciwstawienie demokracji i totalitaryzmu.</p>
7	XX-wieczne totalitaryzmy	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>14) przedstawia zarówno klasyczną typologię ustrojów politycznych ze względu na stosunek do dobra wspólnego i na sposób rządu (monarchia, arystokracja, demokracja oraz tyrania, oligarchia i ochlokracja), jak i współczesne przeciwstawienie demokracji i totalitaryzmu;</p> <p>22) przedstawia powody tworzenia się związków międzypaństwowych i charakteryzuje unie państw na przykładzie nowożytnych dziejów Europy, odróżnia je od naturalnego pokrewieństwa narodów należących do określonych wspólnot kulturowych (np. narody Europy łańskiejskiej).</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń: 3) charakteryzuje odmienności ustrojów państw zachodnich i państw bloku sowieckiego – z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnicach między demokracją i totalitaryzmem.
	Powtórzenie wiadomości z działu I	

Dział II. Świat i Polska w latach 1945–1956

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
8	Podstawy nowego porządku Europy i świata po II wojnie światowej	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 8) wyjaśnia znaczenie organizacji celowych (np. organizacje polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia) tworzonych przez ludzi dla realizacji ich wspólnych interesów i zadań 11) wymienia i charakteryzuje podstawowe atrybuty państwa oraz wyjaśnia, na czym polega racja stanu. II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń: 1) charakteryzuje konsekwencje polityczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe II wojny światowej dla świata; 2) charakteryzuje – z wykorzystaniem swojej wiedzy o relacjach i związkach państw – cele i zasady Organizacji Narodów Zjednoczonych, opisuje jej strukturę (główne organy i wybrane organizacje wyspecjalizowane), przedstawia mocne i słabe strony jej funkcjonowania.
9	Zakończenie II wojny światowej oraz jej społeczne i prawne dziedzictwo	II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń: 1) charakteryzuje konsekwencje polityczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe II wojny światowej dla świata; 13) charakteryzuje skutki II wojny światowej dla Polski w wymiarze politycznym, społecznym, ekonomicznym i kulturowym.
10	Powstanie bloku wschodniego	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe); 8) wyjaśnia znaczenie organizacji celowych (np. organizacje polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia) tworzonych przez ludzi dla realizacji ich wspólnych interesów i zadań;

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		<p>22) przedstawia powody tworzenia się związków międzypaństwowych i charakteryzuje unie państw na przykładzie nowożytnych dziejów Europy, odróżnia je od naturalnego pokrewieństwa narodów należących do określonych wspólnot kulturowych (np. narody Europy łacińskiej).</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>1) charakteryzuje konsekwencje polityczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe II wojny światowej dla świata;</p> <p>3) charakteryzuje odmienności ustrojów państw zachodnich i państw bloku sowieckiego – z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnicach między demokracją i totalitaryzmem.</p>
11	Ustanowienie władzy komunistycznej w Polsce.	<p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>13) charakteryzuje skutki II wojny światowej dla Polski w wymiarze politycznym, społecznym, ekonomicznym i kulturowym;</p> <p>14) przedstawia – z wykorzystaniem swojej wiedzy o państwie i jego atrybutach – problem niepodległości Polski oraz sytuację polskiej państwowości i polityki w kraju i na emigracji po 1945 roku;</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie okupacji przez przedstawiciela na przykładzie modelu kontroli Polski Ludowej przez Związek Sowiecki;</p> <p>16) charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego);</p> <p>21) charakteryzuje konstytucję PRL z 1952 roku, jej określenie suwerena („lud pracujący”), a także jej charakter propagandowy i fasadowość w stosunku do realnych rządów PZPR.</p>
12	Druga okupacja sowiecka w Polsce – legalna opozycja i zbrojny opór	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>7) wyjaśnia proces tworzenia się narodu oraz różnorodność kontekstów znaczeniowych tego pojęcia; wyjaśnia, na czym polega patriotyzm oraz czym różni się od szowinizmu i kosmopolityzmu; wskazuje przykłady postaw patriotycznych we współczesnym świecie;</p> <p>8) wyjaśnia znaczenie organizacji celowych (np. organizacje polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia) tworzonych przez ludzi dla realizacji ich wspólnych interesów i zadań.</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie okupacji przez przedstawiciela na przykładzie modelu kontroli Polski Ludowej przez Związek Sowiecki;</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		<p>16) charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego);</p> <p>18) charakteryzuje rozmaite reakcje społeczeństwa polskiego na rządy komunistów w Polsce, w tym główne formy sprzeciwu i oporu wobec komunizmu (do 1956 roku), w formie walki zbrojnej, opozycji politycznej, pracy kulturowej, zaangażowania na bezspornych polach pracy dla kraju oraz oporu wobec państwowej ateizacji;</p> <p>19) w kontekstach powstańczej walki „żołnierzy niezłomnych” (rtm. Witold Pilecki, płk Łukasz Ciepliński, Danuta Siedzikówna ps. „Inka”) oraz postawy prymasa Stefana Wyszyńskiego (jego „non possumus” i internowanie w latach 1953–1956) wymienia przykłady wierności zasadom i męstwa różnych postaci wobec prześladowców.</p>
13	Powojenna odbudowa Europy Zachodniej i kwestia niemiecka	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>3) przedstawia klasyczne określenie dobra wspólnego (<i>bonum commune</i>) i charakteryzuje jego obecność we współczesnych doktrynach politycznych;</p> <p>4) wyróżnia podstawowe sposoby realizacji społecznego bytu człowieka: rodzinę, naród, państwo i związki państw; przedstawia specyfikę każdego z nich i ich komplementarność;</p> <p>8) wyjaśnia znaczenie organizacji celowych (np. organizacje polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia) tworzonych przez ludzi dla realizacji ich wspólnych interesów i zadań;</p> <p>15) wyjaśnia, na czym polega demokracja – zarówno w wersji klasycznej (jako sposób wyznaczania rządzących), jak i w wersji liberalnej (jako polityczny wyraz „suwerenności ludu”);</p> <p>22) przedstawia powody tworzenia się związków międzypaństwowych i charakteryzuje unie państw na przykładzie nowożytnych dziejów Europy, odróżnia je od naturalnego pokrewieństwa narodów należących do określonych wspólnot kulturowych (np. narody Europy łacińskiej).</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>1) charakteryzuje konsekwencje polityczne, społeczne, ekonomiczne i kulturowe II wojny światowej dla świata;</p> <p>3) charakteryzuje odmienności ustrojów państw zachodnich i państw bloku sowieckiego – z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnicach między demokracją i totalitaryzmem;</p> <p>6) na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe rządów socjaldemokratycznych, chadeckich, konserwatywnych i liberalnych w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej i wartości;</p> <p>7) wyjaśnia, jakie znaczenie miał plan Marshalla oraz czym był „cud gospodarczy” w RFN;</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		8) stosuje swoją wiedzę o związkach państw i pokrewieństwie narodów do charakterystyki początków integracji europejskiej na polu gospodarczym i politycznym (do 1957 roku) ze wskazaniem jej głównych powodów ideowych (chrześcijański światopogląd „Ojców Założycieli”), kulturowych (bliskość narodów europejskich) oraz politycznych (obawa przed ekspansją sowiecką, przygotowanie się na odbiór amerykańskiej pomocy w ramach tzw. planu Marshalla, rozwiązanie „problemu niemieckiego” przez integrację gospodarki RFN z innymi gospodarkami zachodnimi).
14	Początki zimnej wojny	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>3) przedstawia klasyczne określenie dobra wspólnego (<i>bonum commune</i>) i charakteryzuje jego obecność we współczesnych doktrynach politycznych;</p> <p>22) przedstawia powody tworzenia się związków międzypaństwowych i charakteryzuje unie państw na przykładzie nowożytnych dziejów Europy, odróżnia je od naturalnego pokrewieństwa narodów należących do określonych wspólnot kulturowych (np. narody Europy łacińskiej).</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>2) charakteryzuje – z wykorzystaniem swojej wiedzy o relacjach i związkach państw – cele i zasady Organizacji Narodów Zjednoczonych, opisuje jej strukturę (główne organy i wybrane organizacje wyspecjalizowane), przedstawia mocne i słabe strony jej funkcjonowania;</p> <p>3) charakteryzuje odmienności ustrojów państw zachodnich i państw bloku sowieckiego – z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnicach między demokracją i totalitaryzmem;</p> <p>4) wyjaśnia genezę i znaczenie pojęcia zimnej wojny oraz żelaznej kurtyny;</p> <p>5) wyjaśnia znaczenie powstania NATO i Układu Warszawskiego</p> <p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>12) opisuje główne pola zimnowojennej konfrontacji mocarstw w latach 1956–1970 (Niemcy / Berlin, Kuba, Wietnam); wyjaśnia pojęcie wojen zastępczych.</p>
15	Terror i przebudowa gospodarki w Polsce w latach 1944–1956	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>6) wyróżnia wspólnoty i grupy tworzące się na podstawie podobieństwa pochodzenia, kultury, sposobu życia, interesów i sytuacji ekonomicznej, w tym zarówno narody, jak i inne grupy społeczne znajdujące się wewnątrz podstawowych społeczności ludzkich (np. klasy i warstwy społeczne, grupy zawodowe, wyznaniowe, narodowościowe).</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie okupacji przez przedstawiciela na przykładzie modelu kontroli Polski Ludowej przez Związek Sowiecki;</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		<p>16) charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego);</p> <p>17) przedstawia powojenną odbudowę kraju, zagospodarowanie i integrację Ziem Zachodnich i Północnych, procesy industrializacji, charakteryzuje zmiany polskiej wsi w wyniku reformy rolnej i kwestię jej kolektywizacji na wzór sowiecki;</p> <p>18) charakteryzuje rozmaite reakcje społeczeństwa polskiego na rządy komunistów w Polsce, w tym główne formy sprzeciwu i oporu wobec komunizmu (do 1956 roku), w formie walki zbrojnej, opozycji politycznej, pracy kulturowej, zaangażowania na bezspornych polach pracy dla kraju oraz oporu wobec państwowej ateizacji;</p> <p>20) charakteryzuje zmiany zachodzące w okresie powojennym w strukturze społeczeństwa polskiego i składzie narodowościowym państwa.</p>
16	Polska w latach 1944–1956 – życie społeczne	<p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie okupacji przez przedstawiciela na przykładzie modelu kontroli Polski Ludowej przez Związek Sowiecki;</p> <p>16) charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego);</p> <p>17) przedstawia powojenną odbudowę kraju, zagospodarowanie i integrację Ziem Zachodnich i Północnych, procesy industrializacji, charakteryzuje zmiany polskiej wsi w wyniku reformy rolnej i kwestię jej kolektywizacji na wzór sowiecki;</p> <p>18) charakteryzuje rozmaite reakcje społeczeństwa polskiego na rządy komunistów w Polsce, w tym główne formy sprzeciwu i oporu wobec komunizmu (do 1956 roku), w formie walki zbrojnej, opozycji politycznej, pracy kulturowej, zaangażowania na bezspornych polach pracy dla kraju oraz oporu wobec państwowej ateizacji.</p>
17	Prześladowania religijne w bloku wschodnim	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>13) objaśnia różne modele relacji kościołów i innych związków wyznaniowych z państwem, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i współczesności Rzeczypospolitej.</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>19) w kontekstach powstańczej walki „żołnierzy niezłomnych” (rtm. Witold Pilecki, płk Łukasz Ciepliński, Danuta Siedzikówna ps. „Inka”) oraz postawy prymasa Stefana Wyszyńskiego (jego „non possumus” i internowanie w latach 1953–1956) wymienia przykłady wierności zasadom i męstwa różnych postaci wobec prześladowców.</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

18	Azja po II wojnie światowej	<p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>10) charakteryzuje znaczenie przejęcia władzy w Chinach przez komunistów w 1949 roku oraz system rządów Mao Zedonga (największe ludobójstwo po 1945 roku w czasie Wielkiego Skoku, prześladowanie religii);</p> <p>11) wyjaśnia znaczenie powstania państwa Izrael dla sytuacji na Bliskim Wschodzie i dla polityki międzynarodowej; przedstawia podstawowe zasady syjonizmu;</p> <p>12) charakteryzuje genezę i zasady islamizmu.</p> <p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>2) wyjaśnia pojęcie dekolonizacji oraz wskazuje jej główne etapy i konsekwencje.</p>
	Powtórzenie wiadomości z działu II	

Dział III. Świat i Polska w latach 1956–1970

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
19	Destalinizacja w bloku wschodnim	<p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje opór społeczeństw Europy Środkowej wobec komunizmu na przykładzie powstań antykomunistycznych w Berlinie (1953 rok) i na Węgrzech (1956 rok);</p> <p>5) charakteryzuje proces „destalinizacji” i wskazuje jego ograniczenia (na podstawie głównych tez „tajnego referatu” Chruszczowa z 1956 roku).</p>
20	Rok 1956 w Polsce i na Węgrzech	<p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje opór społeczeństw Europy Środkowej wobec komunizmu na przykładzie powstań antykomunistycznych w Berlinie (1953 rok) i na Węgrzech (1956 rok);</p> <p>4) wyjaśnia, na czym polegał przełom 1956 roku w Polsce, wskazuje jego najważniejsze etapy (poznański Czerwiec, Jasnogórskie Śluby Narodu, powrót Gomułki do władzy, uwolnienie prymasa Stefana Wyszyńskiego).</p>
21	Konfrontacja millenijna – państwo i Kościół w Polsce na przełomie lat 50. i 60. XX w.	<p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>4) wyjaśnia, na czym polegał przełom 1956 roku w Polsce, wskazuje jego najważniejsze etapy (poznański Czerwiec, Jasnogórskie Śluby Narodu, powrót Gomułki do władzy, uwolnienie prymasa Stefana Wyszyńskiego);</p> <p>16) wyjaśnia znaczenie ideowo-moralne duszpasterskiego programu prymasa Stefana Wyszyńskiego (Jasnogórskie Śluby Narodu, Wielka Nowenna, obchody milenijne); wskazuje zasługi Kościoła dla integracji Ziemi Zachodnich i Północnych z resztą Polski;</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		17) charakteryzuje sposoby walki reżimu PRL z Kościołem w latach 60. i 70. (w tym spychanie ludzi wierzących do statusu obywateli drugiej kategorii).
22	Świat w okresie zimnowojennej rywalizacji lat 50. i 60. XX w.	III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń: 2) wyjaśnia pojęcie dekolonizacji oraz wskazuje jej główne etapy i konsekwencje; 12) opisuje główne pola zimnowojennej konfrontacji mocarstw w latach 1956–1970 (Niemcy / Berlin, Kuba, Wietnam); wyjaśnia pojęcie wojen zastępczych.
23	Bliski Wschód i Chiny w latach 50. i 60. XX w.	III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń: 13) zna najważniejsze etapy wojen bliskowschodnich, ze szczególnym uwzględnieniem „wojny sześciodniowej” z 1967 roku; 14) charakteryzuje przyczyny i przejawy antagonizmu sowiecko-chińskiego w latach 60. XX wieku; 15) wyjaśnia pojęcie rewolucji kulturalnej, wskazując na jej różne konteksty znaczeniowe (jaka jest różnica między chińską „rewolucją kulturalną” a tą na Zachodzie).
24	Ku zjednoczonej Europie (Zachodniej)	II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń: 6) na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe rządów socjaldemokratycznych, chadeckich, konserwatywnych i liberalnych w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej i wartości; 8) stosuje swoją wiedzę o związkach państw i pokrewieństwie narodów do charakterystyki początków integracji europejskiej na polu gospodarczym i politycznym (do 1957 roku) ze wskazaniem jej głównych powodów ideowych (chrześcijański światopogląd „Ojców Założycieli”), kulturowych (bliskość narodów europejskich) oraz politycznych (obawa przed ekspansją sowiecką, przygotowanie się na odbiór amerykańskiej pomocy w ramach tzw. planu Marshalla, rozwiązanie „problemu niemieckiego” przez integrację gospodarki RFN z innymi gospodarkami zachodnimi). III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń: 1) przedstawia okoliczności i zasady traktatów rzymskich z 1957 roku oraz charakteryzuje funkcjonowanie Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej; 6) charakteryzuje zmiany w sposobie życia w krajach zachodnich wynikające z rozwoju technologii i mediów (telewizja), wzrostu zamożności społeczeństw oraz dorastania pokolenia powojennego; przedstawia ich odpowiedniki w krajach bloku sowieckiego; 8) charakteryzuje zasady społecznej gospodarki rynkowej oraz „państwa dobrobytu”, przedstawia ich przykłady w odniesieniu do świata początku lat 60. XX wieku.

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

25	Zmiany społeczne i kulturowe na Zachodzie w latach 50. i 60. XX w.	<p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>6) charakteryzuje zmiany w sposobie życia w krajach zachodnich wynikające z rozwoju technologii i mediów (telewizja), wzrostu zamożności społeczeństw oraz dorastania pokolenia powojennego; przedstawia ich odpowiedniki w krajach bloku sowieckiego;</p> <p>7) wyjaśnia zjawisko „kultury masowej” i powstawanie w niej osobnego nurtu kultury młodzieżowej;</p> <p>9) charakteryzuje przemiany społeczno-obyczajowe określane jako „rewolucja 1968 roku” (m.in. rewolta studencka, „rewolucja seksualna”) oraz ich intelektualne inspiracje (neomarksizm, „nowa lewica”);</p> <p>10) charakteryzuje idee i ruchy pacyfistyczne; wskazuje różnicę między ekologią a ekologizmem;</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie rewolucji kulturalnej, wskazując na jej różne konteksty znaczeniowe (jaka jest różnica między chińską „rewolucją kulturalną” a tą na Zachodzie).</p>
26	Religia – Kościół – państwo	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>13) objaśnia różne modele relacji kościołów i innych związków wyznaniowych z państwem, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji i współczesności Rzeczypospolitej.</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>17) przedstawia powojenną odbudowę kraju, zagospodarowanie i integrację Ziemi Zachodnich i Północnych, procesy industrializacji, charakteryzuje zmiany polskiej wsi w wyniku reformy rolnej i kwestię jej kolektywizacji na wzór sowiecki.</p> <p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>11) wyjaśnia, na czym polegały przemiany w Kościele zainicjowane na Soborze Watykańskim II i w czasie tzw. reform posoborowych, ze szczególnym uwzględnieniem nauczania o relacjach Kościoła i świata;</p> <p>17) charakteryzuje sposoby walki reżimu PRL z Kościołem w latach 60. i 70. (w tym spychanie ludzi wierzących do statusu obywateli drugiej kategorii);</p> <p>18) wyjaśnia, na czym polegała komunistyczna polityka „rozdzielenia Kościoła od państwa”, z wykorzystaniem swojej wiedzy o różnych modelach relacji między związkami wyznaniowymi a państwem; wyjaśnia pojęcia: laicyzm, sekularyzm, indyferentyzm.</p>
27	Rok 1968 w Polsce i Czechosłowacji	<p>III. Świat i Polska w latach 1956–1970. Uczeń:</p> <p>19) charakteryzuje przebieg tzw. wydarzeń 1968 roku w Polsce i ich różne konteksty (walka frakcyjna w PZPR z użyciem propagandy antysemitkiej, wolnościowe dążenia narodu polskiego);</p> <p>20) wyjaśnia, czym była Praska Wiosna 1968 roku i interwencja wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji, oraz wyjaśnia znaczenie terminu „doktryna Breżniewa”.</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

28	Schyłek rządów Gomułki i Grudzień 1970	<p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>16) charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowytyzacji Polski w latach 1945–1956 (terror, propaganda, gospodarka planowa, rządy monopartyjne, przynależność do partii komunistycznej jako główna ścieżka kariery zawodowej i dobrobytu materialnego)</p> <p>IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń:</p> <p>6) wyjaśnia, na czym polegało przełomowe znaczenie „Ostpolitik” kanclerza Willy’ego Brandta;</p> <p>8) charakteryzuje przebieg Grudnia 1970 roku i jego polityczne skutki (odejście Władysława Gomułki z funkcji szefa partii).</p>
	Powtórzenie wiadomości z działu III	

Podręcznik, część 2

Dział IV. Świat i Polska w latach 1970–1980

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
29	PRL w czasach Gierka	<p>IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń:</p> <p>9) charakteryzuje rządy Edwarda Gierka (dobrobyt na kredyt, uległość wobec ZSRS, zmiany w konstytucji PRL w 1976 roku).</p>
30	Sytuacja na świecie w latach 70. XX w.	<p>IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń:</p> <p>1) charakteryzuje przyczyny osłabnięcia pozycji Stanów Zjednoczonych Ameryki na świecie na początku lat 70. i wzrostu wpływów światowego obozu komunistycznego (porażka w Wietnamie, afera Watergate, kryzys energetyczny);</p> <p>2) charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX wieku (ludobójcza polityka Czerwonych Khmerów w Kambodży, kubańscy „doradcy” w Afryce);</p> <p>3) wyjaśnia przełomowe znaczenie zbliżenia Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz Chin na początku lat 70.</p>
31	Wzrost wpływów ZSRS w Azji, Afryce i Ameryce Łacińskiej	<p>IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń:</p> <p>2) charakteryzuje konsekwencje wzrostu wpływów komunistycznych na świecie w latach 70. XX wieku (ludobójcza polityka Czerwonych Khmerów w Kambodży, kubańscy „doradcy” w Afryce)</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

32	Polityka odprężenia	IV. Świat i Polska w latach 1970–190. Uczeń: 4) wyjaśnia, na czym polegała „polityka odprężenia” (<i>détente</i>) w relacjach międzynarodowych w połowie lat 70.; wskazuje najważniejsze etapy porozumień rozbrojeniowych między Stanami Zjednoczonymi Ameryki a ZSRS; 5) wyjaśnia znaczenie postanowień Konferencji BWE w Helsinkach (1975 rok); charakteryzuje treść „pięciu koszyków” helsińskiej konferencji.
33	Niemcy – rozliczenie z dziedzictwem nazistowskim	IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń: 6) wyjaśnia, na czym polegało przełomowe znaczenie „Ostpolitik” kanclerza Willy’ego Brandta; 7) charakteryzuje sposób rozliczenia się Niemiec z dziedzictwem rządów nazistowskich (przykłady pozytywne i negatywne: działalność Centrali Ścigania Zbrodni Hitlerowskich w Ludwigsburgu, kariera Heinza Reinefartha, sprawa reparacji i restytucji zagrabionych w Polsce dzieł sztuki).
34	Polityka Wschodnia Stolicy Apostolskiej	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 9) wyjaśnia charakter wspólnot religijnych, ich odmienności związane z treścią wiary, kultem, nauczaniem moralnym i organizacją. IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń: 11) wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla Polski i świata.
35	Chiny i „państwowy kapitalizm”	V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 4) charakteryzuje zmiany zachodzące w Chinach po śmierci Mao Zedonga (rządy Deng Xiaopinga i początek „państwowego kapitalizmu”).
36	Socjaldemokracja i „nowa prawica”	II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń: 6) na przykładzie państw zachodnich charakteryzuje różnice programowe rządów socjaldemokratycznych, chadeckich, konserwatywnych i liberalnych w dziedzinie polityki społecznej, gospodarczej i wartości; V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 1) charakteryzuje zmiany w programach zachodnich partii lewicowych i prawicowych widoczne w latach 70. i 80. oraz wzrost popularności programów wolnorynkowych i konserwatywno-liberalnych („nowa prawica”, neoliberalizm); 2) wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Margaret Thatcher w Wielkiej Brytanii (1979 rok) i Ronalda Reagana w Stanach Zjednoczonych Ameryki (1980 rok) dla relacji Wschód–Zachód.
37	Kryzys gospodarczy i społeczny w Polsce w drugiej połowie XX w.	IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń: 9) charakteryzuje rządy Edwarda Gierka (dobrobyt na kredyt, uległość wobec ZSRS, zmiany w konstytucji PRL w 1976 roku).

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

38	Opozycja demokratyczna w Polsce	<p>I. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>14) przedstawia – z wykorzystaniem swojej wiedzy o państwie i jego atrybutach – problem niepodległości Polski oraz sytuację polskiej państwowości i polityki w kraju i na emigracji po 1945 roku.</p> <p>IV. Świat i Polska w latach 1970–1980. Uczeń:</p> <p>10) charakteryzuje główne przejawy opozycji w Polsce w latach 70.: Kościół katolicki i narodziny opozycji demokratycznej po protestach robotniczych w 1976 roku;</p> <p>11) wyjaśnia znaczenie wyboru kardynała Karola Wojtyły na papieża dla Polski i świata.</p>
	Powtórzenie wiadomości z działu IV	

Dział V. Świat i Polska w latach 1980–1991

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
39	Powstanie Solidarności	<p>V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń:</p> <p>5) przedstawia proces powstawania ruchu społecznego „Solidarność”, jego przywódców, charakter, cele i tradycje, do których się odwoływał, a także jego znaczenie dla Polski i świata.</p>
40	Stan wojenny w Polsce	<p>V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń:</p> <p>6) przedstawia okoliczności i skutki wprowadzenia przez władze stanu wojennego 13 grudnia 1981 roku, formy walki reżimu PRL z wolnościowymi dążeniami Polaków (cenzura, „nieznani sprawcy”, Kopalnia Węgla Kamiennego „Wujek”, Lubin 1982 rok, zamordowanie Grzegorza Przemyka) oraz formy oporu wobec reżimu stanu wojennego;</p> <p>7) charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w Polsce w okresie po wprowadzeniu stanu wojennego (pomoc wszystkim prześladowanym, kultura bez cenzury, msze za ojczyznę, osoba bł. ks. Jerzego Popiełuszki, pielgrzymki św. Jana Pawła II do Polski w 1983 i 1987 roku).</p>
41	Kryzys w bloku wschodnim	<p>V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń:</p> <p>3) charakteryzuje główne przyczyny erozji systemu komunistycznego w latach 80. (wewnętrzne wady systemu, „rewolucja ducha” za „żelazną kurtyną”, twarda postawa Zachodu);</p> <p>8) charakteryzuje przejawy kryzysu systemu komunistycznego w Polsce w latach 80. (niewydolność gospodarcza) oraz jego skutki w połączeniu z represyjną polityką stanu wojennego (emigracja wielu wykształconych i zaangażowanych społecznie Polaków).</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

42	Pierestrojka w ZSRS i jej echa w krajach bloku wschodniego	V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 9) charakteryzuje genezę i znaczenie programu „pierestrojki” Michaiła Gorbaczowa; 10) wyjaśnia pojęcie uwłaszczenia nomenklatury na przykładzie polityki rządu Mieczysława Rakowskiego (1988–1989).
43	W samo południe 4 czerwca...	V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 12) przedstawia główne wydarzenia związane z przełomem 1989 roku w Polsce (Okrągły Stół, wybory 4 czerwca 1989 roku, wybór gen. Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta PRL, rząd Tadeusza Mazowieckiego); wyjaśnia pojęcie wyborów kontraktowych; 13) dokonuje bilansu rządów komunistycznych w Polsce, wskazując na ich skutki w warstwie kultury, życia społecznego i gospodarczego.
44	Jesień Narodów w Europie Środkowej i Wschodniej	V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 11) charakteryzuje przebieg Jesieni Narodów w Europie Środkowej i Wschodniej; wskazuje na prekursorską rolę ruchu społecznego „Solidarność” oraz „rewolucji ducha” zainicjowanej przez św. Jana Pawła II; 14) charakteryzuje najważniejsze zmiany geopolityczne w najbliższym otoczeniu Polski w latach 1989–1991 (zjednoczenie Niemiec, rozpad Czechosłowacji oraz ZSRS), ze szczególnym uwzględnieniem powstania niepodległych państw bałtyckich, Ukrainy i Białorusi.
45	Polska transformacja ustrojowa	V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 16) wskazuje, na czym polegała transformacja gospodarczo-ustrojowa realizowana w Polsce po 1989 roku, na przykładzie założeń oraz implementacji planu Sachsa-Balcerowicza; 17) wyjaśnia różnice między prywatyzacją a reprivatyzacją; 18) wyjaśnia znaczenie walki z korupcją dla kultury politycznej i efektywności gospodarczej państwa; 20) charakteryzuje zmiany dokonane w konstytucji Polski w 1989 roku; 23) charakteryzuje genezę, przebieg i konsekwencje „wojny na górze” w 1990 roku (pierwsze powszechne wybory prezydenckie w 1990 roku i zwycięstwo Lecha Wałęsy).
46	Ku społeczeństwu obywatelskiemu	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 5) wyjaśnia znaczenie wspólnoty samorządowej; zna treść i genezę zasady pomocniczości jako fundamentu współczesnych państw i formułuje płynące z niej wnioski dla codziennego funkcjonowania. V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń: 19) wyjaśnia pojęcie społeczeństwa obywatelskiego i wskazuje przykłady jego funkcjonowania w Polsce po 1989 roku; 21) wyjaśnia pojęcie demokratycznego państwa prawa;

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

		22) wyjaśnia znaczenie istnienia samorządu terytorialnego; charakteryzuje główne etapy jego odbudowy w Polsce po 1989 roku. VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 10) wyjaśnia pojęcie organizacji pozarządowej, omawia rolę i wskazuje przykłady organizacji pozarządowych (NGO) we współczesnej Polsce.
47	Prawo	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 20) charakteryzuje sprawiedliwość jako moralny fundament ładu społecznego, wyróżnia sprawiedliwość społeczną, rozdzielczą i wymienną.
	Powtórzenie wiadomości z działu V	

Dział VI. Świat i Polska w latach 1991–2001

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
48	„Nowy” świat	VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 1) charakteryzuje pojęcie nowego światowego ładu (<i>New World Order</i>) i podaje przykłady jego funkcjonowania (I wojna w Zatoce Perskiej w 1990 roku); 4) wyjaśnia pojęcie i różne konteksty globalizacji (ekonomiczny, polityczny, kulturowy i ekologiczny).
49	Blaski i cienie zmian w świecie	VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 3) wyjaśnia przyczyny i konsekwencje zmian politycznych w Afryce – zniesienie apartheidu w RPA, ludobójstwo w Rwandzie (1994 rok); 13) charakteryzuje przejawy wzrostu globalnego znaczenia Chin w XXI wieku; 14) podaje przykłady wzrostu agresywnej polityki Rosji od czasu objęcia rządów przez Władimira Putina (Czeczenia, Gruzja, Ukraina); przedstawia nowe formy rosyjskiego imperializmu („szantaż gazowy”, „wojna hybrydowa”, „wojna informacyjna”); 15) wyjaśnia pojęcie terroryzmu oraz przedstawia genezę i najważniejsze etapy „wojny z terroryzmem” (Afganistan, Irak); 16) charakteryzuje zjawisko prześladowań religijnych, w tym na przykładzie losu społeczności chrześcijańskich w różnych strefach świata.

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

50	Integracja europejska	VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 2) charakteryzuje kolejne etapy integracji europejskiej po 1992 roku (traktat z Maastricht, powstanie Unii Europejskiej, wprowadzenie waluty euro).
51	Polska droga do demokracji	VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 5) charakteryzuje znaczenie 1991 roku w najnowszej historii Polski (pierwsze wolne wybory parlamentarne, powołanie rządu Jana Olszewskiego); 6) wyjaśnia, na czym polegała wizja budowy „trzeciej niepodległości” przedstawiona w Polsce w 1991 roku przez św. Jana Pawła II; 7) wyjaśnia przyczyny i konsekwencje objęcia władzy przez ugrupowania postkomunistyczne w Polsce w 1993 roku 9) charakteryzuje sposób unormowania relacji między Rzeczpospolitą Polską i Kościołem katolickim w konkordacie z 1993 roku oraz między Rzeczpospolitą Polską i innymi związkami wyznaniowymi na mocy tzw. ustaw kościelnych.
52	III Rzeczpospolita	VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń: 8) charakteryzuje główne postanowienia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (preambuła, relacje między najważniejszymi organami władzy, niezawisłość sądów i trójpodział władzy, prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, przepisy dotyczące małżeństwa i rodziny).
53	Rzeczpospolita samorządna	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 5) wyjaśnia znaczenie wspólnoty samorządowej; zna treść i genezę zasady pomocniczości jako fundamentu współczesnych państw i formułuje płynące z niej wnioski dla codziennego funkcjonowania; 12) wymienia i charakteryzuje podstawowe atrybuty jednostek samorządu terytorialnego jako wspólnot lokalnych; VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń: 11) przedstawia zakres działania poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego (gmina, powiat, województwo) w Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem struktury głównych kierunków wydatków budżetowych na te działania oraz źródeł ich finansowania.
54	System prawny współczesnej Polski	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 16) rozumie istotę prawa, wyjaśnia, czym jest prawo stanowione (<i>lex</i>) i jego związek z uprawnieniami (<i>ius</i>) obecnymi w niepisanych standardach, niezależnych od władzy prawodawczej; wie, na czym polega różnica między pozytywistyczną a prawnonaturalną koncepcją prawa; 17) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne.

55	Prawa człowieka oraz ich ochrona w Polsce i na świecie	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>18) wyjaśnia podstawy i treść praw człowieka oraz ich związek z dziedzictwem cywilizacji zachodniej (inspiracje płynące z chrześcijaństwa oraz z nauki o prawie naturalnym sięgającej czasów grecko-rzymskich);</p> <p>19) przedstawia zasady ogólne i katalog praw człowieka wynikające z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., sądowe środki ochrony praw i wolności w Rzeczypospolitej Polskiej oraz sposób działania Rzecznika Praw Obywatelskich.</p> <p>II. Świat i Polska w latach 1945–1956. Uczeń:</p> <p>9) wykorzystuje swoją wiedzę o doktrynie praw człowieka do scharakteryzowania praw i wolności podanych w Powszechnej deklaracji praw człowieka ONZ z 1948 roku i Europejskiej konwencji praw człowieka Rady Europy z 1950 roku oraz ograniczeń w ich wykonywaniu i związanych z nimi obowiązków.</p>
56	Rozliczanie przeszłości w Polsce	<p>V. Świat i Polska w latach 1980–1991. Uczeń:</p> <p>15) wyjaśnia pojęcia dekomunizacji i lustracji w kontekście prób wychodzenia z postkomunizmu, ujmując te pojęcia na tle porównawczym, uwzględniając przykłady Niemiec i Czechosłowacji.</p> <p>VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń:</p> <p>5) charakteryzuje znaczenie 1991 roku w najnowszej historii Polski (pierwsze wolne wybory parlamentarne, powołanie rządu Jana Olszewskiego);</p> <p>11) charakteryzuje reformy w czasach rządów AWS i UW (1997–2001); wyjaśnia znaczenie powstania Instytutu Pamięci Narodowej.</p>
57	Polska w Unii Europejskiej i NATO	<p>VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń:</p> <p>12) charakteryzuje znaczenie wstąpienia Polski do NATO w 1999 roku i do Unii Europejskiej w 2004 roku.</p>
	Powtórzenie wiadomości z działu VI	

Dział VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI w.

Lekcja	Temat	Treści nauczania – wymagania szczegółowe zapisane w podstawie programowej
58	Wojna z terroryzmem	<p>VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń:</p> <p>15) wyjaśnia pojęcie terroryzmu oraz przedstawia genezę i najważniejsze etapy „wojny z terroryzmem” (Afganistan, Irak).</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

59	Polska na początku XXI w.	<p>VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń:</p> <p>7) charakteryzuje zjawisko postkomunizmu jako bariery rozwojowej i przedstawia najważniejsze przyczyny jego kryzysu w Polsce po 2001 roku;</p> <p>8) charakteryzuje różne wizje wyjścia Polski z postkomunizmu i wyjaśnia, na czym polegało polityczne znaczenie wyborów parlamentarnych i prezydenckich 2005 roku w Polsce;</p> <p>9) ocenia znaczenie i skutki katastrofy smoleńskiej 10 kwietnia 2010 roku dla państwa polskiego;</p> <p>10) charakteryzuje zmiany polityczne i gospodarcze w Polsce w latach 2010–2015.</p>
60	Polonia i Polacy na świecie	<p>VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń:</p> <p>12) wymienia największe skupiska Polaków na świecie, zna różnicę między pojęciem Polonii a pojęciem Polaków poza granicami kraju.</p>
61	Unia Europejska na początku XXI wieku	<p>VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń:</p> <p>6) omawia proces zmiany Unii Europejskiej w okresie po wstąpieniu Polski w jej struktury (wzrost pozycji Niemiec, zjawiska kryzysowe związane z imigracją, niestabilnością strefy euro, Brexitem i epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2, a także kontrowersje ustrojowe i ideologiczne na forum instytucji unijnych).</p>
62	Świat na początku XXI w.	<p>I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń:</p> <p>7) wyjaśnia proces tworzenia się narodu oraz różnorodność kontekstów znaczeniowych tego pojęcia; wyjaśnia, na czym polega patriotyzm oraz czym różni się od szowinizmu i kosmopolityzmu; wskazuje przykłady postaw patriotycznych we współczesnym świecie.</p> <p>VI. Świat i Polska w latach 1991–2001. Uczeń:</p> <p>13) charakteryzuje przejawy wzrostu globalnego znaczenia Chin w XXI wieku;</p> <p>14) podaje przykłady wzrostu agresywnej polityki Rosji od czasu objęcia rządów przez Władimira Putina (Czeczenia, Gruzja, Ukraina); przedstawia nowe formy rosyjskiego imperializmu („szantaż gazowy”, „wojna hybrydowa”, „wojna informacyjna”).</p>
63	Zmiany kulturowe w świecie XXI w.	<p>VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń:</p> <p>1) charakteryzuje główne zmiany kulturowe zachodzące w świecie zachodnim na przykładzie: ideologii „politycznej poprawności”, wielokulturowości, nowej definicji praw człowieka, rodziny, małżeństwa i płci; umieszcza te zmiany na tle kulturowego dziedzictwa Zachodu ujętego w myśli grecko-rzymskiej i chrześcijańskiej;</p> <p>2) wskazuje na różnice między tolerowaniem a akceptacją zjawisk kulturowych i społecznych.</p>

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak

64	Społeczeństwo cyfrowe	VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń: 3) przedstawia kulturowe, społeczne i ekonomiczne konsekwencje rozwoju internetu i technologii cyfrowych; 5) wskazuje, na czym polega wartość swobodnej wymiany opinii, oraz przedstawia nowe formy ograniczenia wolności słowa w epoce cyfrowej.
65	Media jako „czwarta władza”	I. Wiedza o podstawach życia społecznego. Uczeń: 21) rozumie znaczenie roztropności, społecznej komunikacji, sporu, dialogu, kompromisu, solidarności i pokoju społecznego. VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń: 3) przedstawia kulturowe, społeczne i ekonomiczne konsekwencje rozwoju internetu i technologii cyfrowych; 4) wyjaśnia pojęcia komunikacji społecznej oraz czwartej władzy; 5) wskazuje, na czym polega wartość swobodnej wymiany opinii oraz przedstawia nowe formy ograniczenia wolności słowa w epoce cyfrowej.
66	Nasza przyszłość	VII. Świat i Polska w pierwszych dwóch dekadach XXI wieku. Uczeń: 13) wymienia osiągnięcia Polski po 1989 roku w zakresie polityki wewnętrznej i zagranicznej; 14) wskazuje i charakteryzuje najpoważniejsze wyzwania stojące przed Polską u progu trzeciej dekady XXI wieku (zagrożenia geopolityczne, kryzys demograficzny, utrzymanie tożsamości kulturowej, bezpieczeństwo energetyczne, polityka klimatyczna oraz jej koszty finansowe i społeczne).
	Powtórzenie wiadomości z działu VII	

AUTORZY: Izabella Modzelewska-Rysak, Leszek Rysak